

Масовни ваздушни напади Израела и Сједињених Америчких Држава на Иран нису били сасвим неочекивани. Ударне снаге су се месецима гомилале у Персијском заливу. Иранско-амерички преговори су нудили мало изгледа за успех. Па ипак, убиство врховног вође Алија Хамнеија, чланова његове породице и неколико високих иранских званичника узбуркало је регион и шире.

Иран је одговорио ракетним нападима на Израел и америчке објекте на Блиском истоку. Последице су биле тренутне: поремећаји у испорукама нафте у Персијском заливу и нестабилност у финансијској и транспортној инфраструктури у УАЕ и Катару.

Иран би могао да издржи напад. Копнена инвазија делује мало вероватно. Али дуготрајни ваздушни и ракетни напади ће ослабити његове индустријске капацитете, продубити његову економску кризу и додатно осиромашити његово становништво. Чак и ако Техеран апсорбује тренутни ударац, може уследити још рунди, осим ако трошкови не постану превелики за све стране.

Пише: Иван Тимофејев
четвртак, 05 март 2026 04:03

За Русију, ова криза нуди тешке лекције, пише за "Комерсант" **Иван Тимофејев**, програмски директор Валдај клуба.

Лекција 1: Санкције су ретко последна фаза

САД санкционишу Иран од 1979. године. Временом су мере постајале шире, координисаније и све више интернационализоване. Вашингтон је убедио савезнике и треће земље да смање куповину иранске нафте и поштрио спровођење мера кроз Савет безбедности УН.

Санкције никада нису коришћене саме. Биле су упарене са војним ударима, специјалним операцијама, атентатима и сајбер нападима. Образац је познат: Ирак, Југославија, Либија, Сирија и Венецуела - све су искусиле варијације исте формуле.

Директна војна акција САД и НАТО-а против Русије ограничена је нуклеарним фактором. Али тај одвраћајући фактор делимично надокнађује масовна војна подршка Украјини. Украјинске снаге настављају да нападају руску територију. Даље кризе дуж источног крила НАТО-а, посебно у балтичком региону, не могу се искључити.

Санкције и сила нису алтернативе. Често су у пару.

Лекција 2: Притисак је дугорочан

Иран деценијама трпи стратегију исцрпљивања. Оно што је почело као економско обуздавање, еволуирало је у калибрисану војну деградацију, поновљене ударе осмишљене да ослабе капацитете без окупације на терену.

Овај модел могао би да дефинише и западну политику према Русији. Притисак са којим се Москва суочава неће нестати за неколико година. Вероватно говоримо о деценијама. Чак ни делимично ублажавање ограничења неће значити потпуно укидање, посебно у погледу контроле извоза технологија двоструке намене.

Слично томе, свака пауза у војним непријатељствима вероватно ће бити привремена. Ескалација се може вратити у новим облицима. Стратешка издржљивост стога није опционална, већ је фундаментална.

Иран под ватром - седам лекција које Русија не сме игнорисати

Пише: Иван Тимофејев

четвртак, 05 март 2026 04:03

